

ВИСТУП РЕКТОРА МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

УДК 378.4.014.24(477.62-2Мар)

Балабанов К.В.

член-кореспондент Національної академії педагогічних наук України, доктор політичних наук, професор, Почесний Генеральний консул Республіки Кіпр у Маріуполі

ІНТЕГРАЦІЯ У СУЧАСНИЙ СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ТА НАУКОВИЙ ПРОСТІР: ДОСВІД МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

На сучасному етапі, відповідно до окреслених Стратегічним планом завдань, пріоритетним напрямом діяльності Маріупольського державного університету є інтеграція до європейської освітньої системи. Цей процес можливий лише за умови реформування й модернізації підготовки фахівців, підвищення якості викладання та навчання, подальшої трансформації змісту освіти на компетентнісних засадах. Університетом реалізовано комплекс заходів щодо розширення та вдосконалення номенклатури спеціальностей, освітньо-професійних та освітньо-наукових програм, підтвердження відповідності рівня підготовки фахівців державним вимогам. Надання академічної автономії вимагає від університету вироблення власних підходів до організації освітнього та наукового-дослідного процесів, що повинні сприяти посиленню індивідуалізації навчання, створенню умов для академічної мобільності студентів та викладачів. У 2019 році **105** викладачів та студентів взяли участь у міжнародних програмах стажувань, відвідали США, Німеччину, Польщу, Чехію, Грецію, Кіпр, Італію, Іспанію тощо. Натомість МДУ відвідали **23** офіційні іноземні делегації, загальна чисельність делегатів становила **64** особи.

Також у 2019 році МДУ став майданчиком для проведення ряду важливих для розвитку країни та регіону форумів, науково-практичних конференцій, семінарів, участь у яких взяли державні керівники найвищого рівня, регіональних органів влади та органів місцевого самоврядування, послі закордонних держав, провідні вчені українських та зарубіжних закладів вищої освіти, керівники правоохоронних органів, відомі політичні діячі, журналісти, діячі культури тощо. На базі МДУ проведено **18** науково-практичних конференцій, зокрема **5** міжнародних та **11** всеукраїнських. Перспективним і надзвичайно важливим для формування спільного бачення ролі молоді у процесі реформування та розвитку України на сучасному етапі та у майбутньому стало проведення в МДУ у жовтні 2019 року Всеукраїнського молодіжного форуму «Кожне завтра розпочинається вже сьогодні», що проводився в рамках Інвестиційного форуму «Re: Think Invest in Ukraine», який проходив під егідою Президента України, за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Української академії лідерства та Маріупольської міської ради.

Науково-педагогічні працівники МДУ у 2019 році взяли участь у вагомих міжнародних заходах, серед яких міжнародні конференції «Формування стійкого майбутнього інтернаціоналізації вищої освіти» (Торонто, Канада; липень 2019р.), «Як ми впроваджуємо Рамку КДК Ради Європи у наші школи?» (Тбілісі, Грузія; жовтень 2019р.), «Майбутнє та ідентичність журналістики – горизонти, перспективи, виклики» (Познань, Польща; листопад 2019р.), «Енвайронментальні виміри педагогічних професій» (Брно, Чехія; листопад 2019р.), Україно-британський форум «Досконалість викладання і навчання у вищій освіті» (грудень 2019р.) тощо.

Завданню адаптувати досвід передових університетів світу та впроваджувати його в нашу практику за всіма напрямками слугує активна участь МДУ в розробці та реалізації освітніх та наукових проєктів, серед яких найперспективнішими є:

Міжнародний проєкт Гете-Інституту «Цифровий мережевий університет», що реалізується спільно з університетами Німеччини, Австрії, Грузії, України та іншими країнами, підтримується Федеральним міністерством закордонних справ Німеччини у рамках програми «Східне партнерство» і ставить метою сприяння взаємному порозумінню, що відбуватиметься через структурований міжкультурний обмін та спільне створення навчальних пропозицій у сферах освіти для сталого розвитку, інтер- або транскультурності, запобігання конфліктів та пошуку миру.

Проєкт Еразмус+ «Переосмислення регіональних досліджень: Балто-Чорноморський зв'язок», що реалізується за участі провідних вишів Естонії, Польщі, Швеції, Литви та України, і ставить метою підвищення ефективності діяльності університетів України у підготовці фахівців з міжнародних відносин та регіональних досліджень, модернізацію регіональних досліджень в Україні через впровадження англійської магістерської програми з регіональних досліджень Балто-Чорноморського регіону. За

підсумками проєкту в МДУ в рамках спеціалізації, пов'язаної із вивченням Балто-Чорноморського регіону, студенти і викладачі, які працюватимуть над цією проблематикою, отримують можливість стажуватися й проходити практики в університетах Естонії, Швеції, Литви та Польщі.

Проєкт Еразмус+ «Журналістська освіта за демократію в Україні», що координується Університетом Бат Спа (Велика Британія) у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та Українською асоціацією студентів та об'єднує 10 провідних українських університетів. За результатами проєкту розробляються Національні рекомендації щодо впровадження оновлених програм підготовки журналістів у ЗВО України. У березні 2020 року заплановано презентацію англomовних версій освітніх програм з журналістики, які проходитимуть оцінювання європейськими колегами та перевірку на готовність до впровадження у навчальний процес за європейськими нормами.

Крім того, участь науковців МДУ у проєкті *«Зміни педагогічних факультетів та університетів у XXI столітті»*, який реалізує Університет Масарика (Чеська Республіка) за підтримки Чеської агенції розвитку, дозволила розширити можливості працівників середнього менеджменту та викладачів українських університетів, які готують майбутніх учителів, а також участь студентів у програмах мобільності. А участь у семінарі «Бачення та стратегічне планування інституційного розвитку ЗВО» у рамках проєкту *«Зміцнення переміщених українських університетів задля сталого розвитку»*, що реалізується Програмою імені Фулбрайта в Україні за фінансової підтримки Посольства США в Україні, надала змогу ознайомитися з досвідом створення та запровадження ефективної внутрішньої системи забезпечення якості освіти, вивчити вимоги до моніторингу якості вищої освіти в Україні в контексті роботи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, бачення Міністерства освіти і науки України щодо подальшого розвитку переміщених університетів.

Підготовка висококваліфікованих фахівців неможлива без їх залучення до університетських наукових досліджень, участі у роботі колективів науковців, зайнятих розв'язанням конкретних соціо-гуманітарних, політичних, економічних проблем. У 2019 році в університеті виконувалось **20** науково-дослідних робіт (НДР), з них: **14** фундаментальних, з яких **1** – за рахунок коштів державного бюджету, та **6** прикладних. Закінченими у 2019 році є **4** НДР, що виконувались за власні і залучені кошти (з них **2** – фундаментальні НДР, **2** – прикладні). У цілому, у процесі організації наукової діяльності робота науково-педагогічних працівників університету була направлена на подальшу інтеграцію освіти і науки, посилення впливу науки на вирішення завдань освіти і виховання, збереження і зміцнення визначального характеру науки в розвитку суспільства, культури, економіки. Загалом активний курс університету на інтеграцію в європейський освітній та культурний простір має на меті подальшу оптимізацію навчання та викладання, розкриття нових можливостей для студентів та професорсько-викладацького складу університету. З метою забезпечення ефективної стратегії інтернаціоналізації університету, окрім реалізації програм академічної мобільності, слід проводити спільні дослідження, розробку і реалізацію академічних програм, співробітництво зі стейкхолдерами у галузі інноваційної діяльності та підприємництва.

Враховуючи умови зростаючої конкуренції на ринку освітніх послуг та наукових досліджень, зміну підходів до фінансування освіти і науки, прагматизм фінансових формул розрахунків, головними завданнями МДУ на найближчий період слід визначити наступні: подальший розвиток науково-педагогічного потенціалу та кадрового забезпечення університету задля якісної реалізації освітньо-професійних, освітньо-наукових та наукових програм, здійснення наукової діяльності, реалізації міжнародних проєктів; розвиток системи заохочення та соціального захисту працівників; удосконалення організації та результативності освітнього процесу шляхом вдосконалення внутрішньоуніверситетської системи забезпечення якості освітньої діяльності, перегляду освітніх програм, удосконалення профорієнтаційної роботи та довузівської підготовки, подальше провадження технологій дистанційного навчання, неформальної освіти, розвитку партнерства із стейкхолдерами; розвиток наукових шкіл, наукової бібліотеки МДУ, інтернаціоналізація науково-дослідної діяльності, розширення мережі наукового співробітництва із провідними вітчизняними та закордонними науковими центрами, розвиток інноваційної діяльності; реалізація на високому рівні програм міжнародного наукового співробітництва тощо.